

Strandnära byggande 2010-2014

Buildings erected close to shores 2010–2014

I korta drag

Strandnära byggande utgör 15 procent

Under perioden 2010-2014 färdigställdes närmare 57 000 nya byggnader i Sverige. Av dessa låg 15 procent inom 100 meter från vatten. Det är den zon som vanligtvis utgör strandskyddat område. Under perioden 2006-2009 utgjorde de nya strandnära byggnaderna 16 procent av det totala byggandet.

Andelen strandnära byggande i förhållande till totalen var störst i Norrbotten, Västernorrland och Gävleborgs län. Där var runt 35 procent av de nya byggnaderna i strandnära läge. Lägst andel hade Uppsala län, följt av Hallands län. Till antalet var dock de nya strandnära byggnaderna flest i de tre storstads länen Stockholm, Västra Götaland och Skåne.

Ytterligare 260 kilometer bebyggelsepåverkat

Längden på Sveriges totala strandlinje uppgår till 425 700 kilometer. 2009 var 42 048 kilometer av dessa bebyggelsepåverkade, vilket betyder att där fanns en byggnad inom 100 meter från vatten. Under perioden 2010-2014 blev ytterligare 260 kilometer av strandlinjen bebyggelsepåverkat. Det är en ökning på 0,6 procent.

En tredjedel av de nya fritidshusen i strandnära läge

De nya strandnära byggnaderna är framför allt småhus avsedda för permanentbostad, samt fritidshus. Det är byggnadstyper som dominerar även i det totala byggandet under perioden, men i de strandnära lägena utgör fritidshusen en större andel jämfört med i det totala byggandet. Av det totala antalet färdigställda fritidshus 2010-2014, fanns en tredjedel i strandnära läge.

Få nya byggnader i strandnära enskilt läge

Nästan 70 procent av de nya strandnära byggnaderna finns utanför tätort. Av dem har en klar majoritet uppförts nära annan bebyggelse. Endast 6 procent av de nya byggnaderna är belägna mer än 75 meter från annan bebyggelse.

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Johan Stålnacke, SCB, tfn 08-506 947 05, johan.stalnacke@scb.se

Statistiken har producerats av SCB, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1654-3963 Serie MI – Miljö. Utkom den 11 november 2015.
URN:NBN:SE:SCB-2015-MI50SM1501_pdf
Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.
Utgivare av Statistiska meddelanden är Stefan Lundgren, SCB.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	3
Fortsatt strandnära byggande	3
Regionala skillnader i strandnära byggande	3
Bebyggelsepåverkad strandlinje	4
Byggnadstyper i strandnära lägen	4
Strandnära byggande utanför tätort	5
Fakta om statistiken	6
Detta omfattar statistiken	6
Definitioner och förklaringar	6
Så görs statistiken	6
Statistikens tillförlitlighet	7
Bra att veta	7
Annan statistik	8
In English	9
Summary	9
List of terms	9

Statistiken med kommentarer

Fortsatt strandnära byggande

Under perioden 2010-2014 färdigställdes närmare 57 000 nya byggnader i Sverige. Av dessa låg 8 600 inom 100 meter från vatten. Det är den zon som vanligtvis utgör strandskyddat område. Det betyder att 15 procent av de färdigställda byggnaderna 2010-2014 är strandnära.

Förra gången detta undersöktes av SCB visade statistiken byggande under perioden 2006-2009. Andelen nytillkomna strandnära byggnader var då 16 procent.

Regionala skillnader i strandnära byggande

Under 2010-2014 var byggandet som störst i de tre storstads länen Stockholm, Skåne och Västra Götaland. Det gäller både det strandnära byggandet och byggandet totalt sett. Ser vi på andelen strandnära byggande i förhållande till totalen är det dock tre norrlandslän som utmärker sig; Norrbotten, Västernorrland och Gävleborg. Där var runt 35 procent av de nya byggnaderna i strandnära läge.

Lägst andel nya strandnära byggnader hade Uppsala län, med 6 procent, följt av Hallands län, med 9 procent. Även Stockholm, Gotland, Skåne och Örebro hade låga andelar strandnära byggande, med cirka 10 procent i vardera län.

Tabell A. Strandnära byggande 2010-2014, per län

Län	Antal nya strandnära byggnader	Totalt antal nya byggnader	Andel nya strandnära byggnader, procent
Stockholms län	1 156	10 464	11
Uppsala län	183	2 932	6
Södermanlands län	254	1 269	20
Östergötlands län	382	2 762	14
Jönköpings län	335	1 778	19
Kronobergs län	203	1 212	17
Kalmar län	298	1 712	17
Gotlands län	93	921	10
Blekinge län	148	716	21
Skåne län	709	7 415	10
Hallands län	305	3 476	9
Västra Götalands län	1 357	9 491	14
Värmlands län	387	1 292	30
Örebro län	186	1 773	10
Västmanlands län	136	872	16
Dalarnas län	445	1 722	26
Gävleborgs län	425	1 237	34
Västernorrlands län	363	1 036	35
Jämtlands län	251	1 616	16
Västerbottens län	545	1 938	28
Norrbottens län	449	1 263	36
Riket	8 610	56 897	15

Bebyggelsepåverkad strandlinje

Längden på Sveriges totala strandlinje uppgår till 425 700 kilometer. 2009 var 42 048 kilometer av dessa bebyggelsepåverkade, vilket betyder att där fanns en byggnad inom 100 meter från vatten. Under perioden 2010-2014 blev ytterligare 260 kilometer strandlinje bebyggelsepåverkad. Det är en ökning på 0,6 procent.

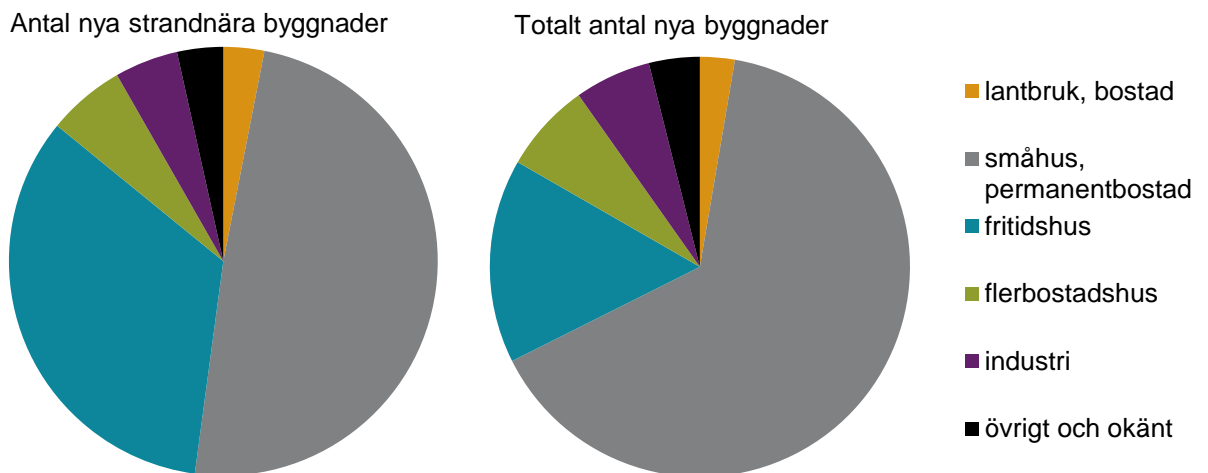
Den största ökningen gjordes i Västra Götalands län. Där blev ytterligare 34 kilometer strandlinje påverkad under 2010-2014. Näst största ökningen var i Stockholms län, där 24 kilometer tillkom. Nästan all ny bebyggelsepåverkad strandlinje finns utanför tätort. Det gäller i samtliga län.

Vid utgången av 2014 var 10 procent av Sveriges strandlinje påverkad av bebyggelse. Stockholms län hade den största andelen bebyggelsepåverkad strandlinje, med 26 procent. Den lägsta andelen hade Norrbottens län, med 4 procent.

Byggnadstyper i strandnära lägen

De nya strandnära byggnaderna är framför allt småhus avsedda för permanentbostad, samt fritidshus. Det är byggnadstyper som dominerar även i det totala byggandet under perioden, men i de strandnära lägena utgör fritidshusen en större andel.

Diagram 2. Byggnadstyper i byggnader färdigställda 2010-2014

Av det totala antalet färdigställda fritidshus 2010-2014, fanns en tredjedel i strandnära läge. Av de nya småhusen för permanentbostad fanns 11 procent i strandnära läge.

Tabell B. Strandnära byggande 2010-2014 i Sverige, per byggnadstyp

Byggnadstyp	Antal nya strandnära byggnader	Totalt antal nya byggnader	Andel nya strandnära byggnader, procent
Lantbruk, bostad	265	1 522	17
Småhus, permanentbostad	4 223	36 942	11
Fritidshus	2 907	8 932	33
Flerbostadshus	504	3 933	13
Industribyggnad	412	3 343	12
Övrigt och okänt	299	2 225	13
Totalt	8 610	56 897	15

Strandnära byggande utanför tätort

Nästan 70 procent av de nya strandnära byggnaderna finns utanför tätort. Av dem har en klar majoritet uppförts nära annan bebyggelse. Endast 6 procent är belägna mer än 75 meter från annan byggnad.

I Gotlands län och Skåne län ligger majoriteten av de nya strandnära byggnaderna innanför tätort. I övriga län ligger mer än hälften av byggnaderna utanför tätort. I Norrbottens län är det endast ett fåtal strandnära byggnader som har uppförts i tätort.

I samtliga län är det mycket få byggnader som har uppförts långt från annan bebyggelse. Värmlands län har den största andelen nya strandnära byggnader minst 75 meter från annan byggnad, med 11 procent. Andelen är minst i Stockholms län. Där är endast 3 procent av de nya byggnaderna belägna långt från annan bebyggelse.

Tabell C. Nya strandnära byggnader i förhållande till annan bebyggelse, 2010-2014, per län.

Län	Antal nya strandnära byggnader			Andel i procent, av totala strandnära byggandet	
	Totalt	Utanför tätort	Utanför tätort och med minst 75 meter till annan byggnad	Utanför tätort	Utanför tätort och med minst 75 meter till annan byggnad
Stockholms län	1 156	631	32	55	3
Uppsala län	183	134	9	73	5
Södermanlands län	254	137	13	54	5
Östergötlands län	382	323	33	85	9
Jönköpings län	335	234	24	70	7
Kronobergs län	203	145	16	71	8
Kalmar län	298	212	14	71	5
Gotlands län	93	27	4	29	4
Blekinge län	148	100	10	68	7
Skåne län	709	285	35	40	5
Hallands län	305	167	28	55	9
Västra Götalands län	1 357	811	53	60	4
Värmlands län	387	271	41	70	11
Örebro län	186	132	14	71	8
Västmanlands län	136	77	5	57	4
Dalarnas län	445	386	31	87	7
Gävleborgs län	425	365	20	86	5
Västernorrlands län	363	310	17	85	5
Jämtlands län	251	215	21	86	8
Västerbottens län	545	423	30	78	6
Norrbottens län	449	416	30	93	7
Riket	8 610	5 801	480	67	6

Fakta om statistiken

Detta omfattar statistiken

Statistiken avser att beskriva strandnära bebyggelse som har tillkommit under perioden 2010-2014. Uppgifterna jämförs med det totala antalet nya byggnader i hela landet under tidsperioden. I statistiken ingår även en beskrivning av sträckan strandlinje som har blivit bebyggelsepåverkad under perioden.

Statistiken används bland annat vid uppföljningar av strandskyddsbestämmelsernas tillämpning och vid planering av strandnära bebyggelse. Gällande strandskyddsbestämmelser finns i Miljöbalken 7 kap. 13-18 §. Strandskyddet omfattar i normalfallet en zon på 100 meter från vatten. Skyddet gäller vid hav, insjöar och vattendrag. Ingen undre storleksgräns för vattnet definieras i lagen.

Definitioner och förklaringar

Med 'strandlinje' avses linjen där vatten möter land. I den här statistiken görs ingen åtskillnad mellan havsvatten och inlandsvatten. Smala vattendrag, dvs vatten som är upp till sex meter i bredd ingår inte i den här undersökningen.

Med 'bebyggelsepåverkad' menas att byggnad ligger inom 100 meter från strandlinjen. Motsatsen är begreppet 'tillgänglig' strandlinje, vilket här betyder att det helt saknas byggnad inom 100 meter.

Så görs statistiken

Följande koordinatsatta register har använts vid produktion av statistiken:

- Byggnadsinformation (punkter) från Geografiska Sverigedata (GSD) fastighetskartan för år 2015-01-01, Lantmäteriet.
- Information om ytbildat vatten i Geografiska Sverigedata (GSD) fastighetskartan för år 2015-01-01, Lantmäteriet.
- Tätortsgränser för 2010-12-31, SCB, www.scb.se/MI0810
- Fastighetstaxeringsregistret (FTR) 2011-01-01, SCB. www.scb.se/BO0601
- Som stöd för granskning har Lantmäteriets WMS-tjänster med ortofoton¹ och topografisk karta använts.

Uppgifter om byggnader har hämtats från Lantmäteriets fastighetskarta, byggnadsdelen. Den innehåller information om cirka 7,2 miljoner byggnader av alla typer, bland annat bostäder, industrier, ekonomibyggnader och samhällsfunktioner. Registrets uppgifter om komplementbyggnader har inte ingått i beräkningen, p.g.a. brister i materialet, se avsnittet 'Statistikens fullständighet'.

Byggnadernas mittpunkt, med koordinater enligt Sweref 99TM, har använts i undersökningen. För att erhålla så bra uppgifter som möjligt om byggår har den uppgiften kodats på från Fastighetstaxeringsregistret (FTR), via en kopplingstabell tillhandahållen av Lantmäteriet. I de fall kommunen har uppdaterat uppgiften om byggår i byggnadsregistret har dessa valts framför uppgifter hämtade från FTR.

För undersökningar av bebyggelsens läge i förhållande till strandlinjen behövs digitaliserade strandlinjer med hög noggrannhet. För detta ändamål har Lantmäteriets digitala vattenkarta i skalan 1:10 000 använts. Där ingår endast ytbildat vatten, vilket betyder att vattendrag som är 6 meter eller smalare saknas.

¹ Skalriktiga flygbilder

Samtliga bearbetningar har gjorts i GIS-program. Runt objekten i byggnadsregistret, med byggår 2010- 2014, skapades en buffertzons² om 100 meter. Den jämfördes med det ytbildade vattnet i fastighetstartans topografiska del, för att bestämma vilka byggnader som var vattennära. Buffertzonen minskades sedan till 75 meter och jämfördes med återstående objekt i byggnadsregistret med byggår 2009 och tidigare, för att bestämma vilka nya byggnader som ligger nära äldre bebyggelse. För de vattennära byggnaderna klipptes buffertzonen mot det ytbildade vattnet, för att bestämma hur lång strandlinje som påverkas.

Statistikens tillförlitlighet

I den här statistikredovisningen saknas uppgifter om s.k. komplementbyggnader. Det är byggnader med byggnadstyp 6 i Lantmäteriets byggnadsregister. Det kan vara bryggor, enklare förrådsbyggnader och garage. SCB har gjort bedömningen att uppgifterna i registret inte är tillräckligt fullständiga för att kunna användas i beräkningarna. Det är framförallt uppgifter om byggnadsår som saknas för en stor del av komplementbyggnaderna.

Statistiken har beräknats utifrån uppgifter om byggnaders mittpunkter. För större byggnader kan det innebära att delar av byggnaden hamnar inom strandskyddszon, även om inte mittpunkten gör det. Det kan därför finnas en undertäckning i statistiken avseende detta. Det gäller även uppgifterna om 'byggnader längre bort än 75 meter från annan byggnad'. Där kan delar av byggnader ligga närmare annan byggnad, även om mittpunkten inte gör det.

Bild 1. Byggnad med minst 75 meter till annan byggnad, mätt från byggnadernas mittpunkter

Eftersom vattendrag som är upp till 6 meter breda inte ingår i beräkningen, kan det bli en underskattning av antalet byggnader i strandskyddszon. Statistiken tar inte heller hänsyn till regionala specialbestämmelser av strandskyddszon, vilket kan leda till både över- och undertäckning i statistiken.

Bra att veta

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild [Beskrivning av statistiken](#) på SCB:s webbplats, www.scb.se.

² Närhetszon för varje byggnad

Annan statistik

Materialet är jämförbart med tidigare publicerad officiell statistik över nyttillkommen bebyggelse i strandskyddszon, så länge den exkluderar komplementbyggnader.

I jämförelser med statistik inom andra statistikprodukter krävs det att den geografiska avgränsningen och tidsperioden stämmer överens, dvs att statistiken avser företeelser inom 100 meter från strandlinjen. Ingen jämförbar statistik finns på SCB.

In English

Summary

More than 8 600 buildings were erected in Sweden within 100 metres from shorelines in 2010–2014. This corresponds to 15 percent of all the buildings erected in Sweden during the period. The figure is higher in the northern counties but also in some counties in the middle and south of Sweden. In numbers, most buildings were erected in the three counties that contain the largest urban areas in Sweden. This includes both the total number of new buildings and total number of buildings erected close to shorelines.

Almost 70 percent of all new buildings in the 100 metre zone were situated outside of localities or urban areas. Only 6 percent of those buildings had no other building within 75 metres. One third of all the holiday homes erected in the period were situated in the 100 metre zone.

The total length of shorelines in Sweden is about 425 700 kilometres. In 2009 at least one building was situated within 100 metres along 42 048 kilometres of this length. During the period 2010-2014 another 260 kilometres of shorelines were affected by building.

List of terms

bebyggelsepåverkad	influenced by building
byggnad	building
flerbostadshus	multi-dwelling house
fritidshus	holiday home
industribyggnad	industrial building
lantbruk, bostad	housing for farmers
län	county
procent	percent
småhus	one-family house
strandlinje	shoreline
tätort	locality, urban area
vattendrag	watercourse